

Christelijke Scholengemeenschap - gymnasium, atheneum, havo en vmbo

Ondersteuningsprofiel

2015-2020

INHOUDSOPGAVE

Inleiding.....	3
1. Kaders vanuit het Samenwerkingsverband Noordelijke Drechtsteden	4
2. Leerlingenzorg binnen het DevelsteinCollege	7
3. Professionele momenten in het kader van Passend Onderwijs	11
Bijlage mentoraat.....	17

Inleiding

Passend onderwijs, ontwikkelingsgerichte handelingsplannen, ontwikkelingsperspectief, arrangementen, ondersteuningsteam. Het zijn begrippen die in het huidige onderwijs niet meer weg te denken zijn.

Begrippen die ook recht doen aan het streven van het DevelsteinCollege om alle leerlingen, ondanks hun verschillen, alle kansen te bieden om voor zichzelf een goede toekomst op te bouwen.

Op het gebied van passend onderwijs is de afgelopen jaren veel gebeurd.

Binnen het Samenwerkingsverband Noordelijke Drechtsteden zijn afspraken gemaakt over de basisondersteuning, de basispluondersteuning en toe te kennen arrangementen. Het streven van de samenwerkende scholen, waaronder het DevelsteinCollege, is dat geen leerling tussen wal en schip kan raken. Het is een ambitieuze doelstelling, maar onze leerlingen zijn dat meer dan waard.

Dit ondersteuningsprofiel is een dynamisch document dat in de komende jaren nog vele malen zal worden geactualiseerd. Het borduurt voort op de versie 2011-2015, die geschreven is op het moment dat de voorbereidingen voor de invoering van het passend onderwijs nog volop in gang waren.

Op het voorblad is een afbeelding weergegeven van de pedagogische driehoek. Die staat er niet zomaar. Een goede samenwerking tussen leerling, ouder en school is een belangrijke randvoorwaarde voor de optimale ontwikkeling van de individuele leerling.

Dit ondersteuningsprofiel is geschreven onder verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur van het DevelsteinCollege en is achtereenvolgens besproken met functionarissen in de school die een rol vervullen bij de ondersteuning van leerlingen, met de personeelsleden, met de personeelsgeleding van de medezeggenschapsraad en met de gehele medezeggenschapsraad.

Regelmatig wordt verwezen naar het Samenwerkingsverband Noordelijke Drechtsteden. Dit samenwerkingsverband is er voor verantwoordelijk dat in onze regio geen leerling tussen wal en schip raakt.

Tot het samenwerkingsverband behoren:

DevelsteinCollege, Loket en Walburg College in Zwijndrecht,
De Lage Waard en Willem de Zwijger College in Papendrecht,
Griendencollege in Sliedrecht, School Bleyburgh in Sliedrecht (VSO),
De Sprong in Sliedrecht en Zwijndrecht (praktijkonderwijs)
Yulius en Spon

Zwijndrecht,
Januari 2016
dagelijks bestuur DevelsteinCollege

1. Kaders vanuit het Samenwerkingsverband Noordelijke Drechtsteden

1.1 Wat zegt de wet Passend Onderwijs?

Iedere school moet een schoolondersteuningsprofiel hebben (artikel 1, lid 2). In het schoolondersteuningsprofiel is de basisondersteuning opgenomen en geeft de school aan welke maatregelen genomen worden voor leerlingen die specifieke ondersteuning behoeven. Het profiel wordt voor een periode van vier jaar vastgesteld door het bevoegd gezag. De medezeggenschapsraad van de school heeft een adviesrecht bij de vaststelling.

1.2. Het schoolondersteuningsprofiel

In dit schoolondersteuningsprofiel wordt de volgende driedeling gehanteerd:

- basisondersteuning,
- basispluondersteuning,
- arrangementen.

1.2.1 Basisondersteuning

De basisondersteuning geldt voor iedere school van het samenwerkingsverband. De scholen ontvangen hiervoor geen middelen vanuit het samenwerkingsverband. De basisondersteuning kent vier aspecten:

Preventieve en lichte curatieve interventies

Onder preventie wordt het geheel van maatregelen verstaan dat er op is gericht tijdig leerproblemen en opgroei- en opvoedproblemen te signaleren:

- de school heeft een aanbod voor leerlingen met dyslexie en dyscalculie,
- de school beschikt over onderwijsprogramma's die zijn afgestemd op leerlingen met een meer of minder dan gemiddelde intelligentie,
- de afgrenzingen naar de leerlingen voor het praktijkonderwijs en de leerlingen voor cluster 3 zijn beschreven en vastgesteld,
- de school heeft binnen het samenwerkingsverband afspraken gemaakt over de mogelijkheden voor leerlingen met een fysieke handicap in het schoolgebouw, aangepaste werk- en instructieruimtes en de beschikbaarheid van hulpmiddelen,
- de basisondersteuning omvat ook de zorg voor een veilig schoolklimaat, voor zowel leerlingen als medewerkers en
- de school beschikt over orthopedagogische en orthodidactische programma's gericht op de sociale veiligheid en het voorkomen en begeleiden van gedragsproblemen, waarbij de onderwijsbehoefte van de leerling uitgangspunt is.

De onderwijsondersteuningsstructuur

De school beschikt over een ondersteuningsteam. Aan overleggen van dit team wordt, waar nodig, naast de medewerkers van de school ook deelgenomen door medewerkers vanuit de zorginstellingen, ketennpartners genoemd. Bij de besprekingen van leerlingen in het ondersteuningsteam worden de ouders/ verzorgers betrokken. Vragen die de onderwijsondersteuning overstijgen worden, met instemming van ouders/ verzorgers, ingebracht in het casusgericht overleg van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) van de gemeente waar de leerling in de gemeentelijke basisadministratie staat ingeschreven.

Planmatig werken

Planmatig werken is het derde thema binnen de basiszorg. Door de school wordt deze breder ingekaderd in de afspraken over de professionele momenten in de zorg voor de leerlingen. Het planmatig werken wordt op een aantal momenten georganiseerd. Een en ander is uitgewerkt in hoofdstuk 4.

Kwaliteit van basisondersteuning

Het vierde aspect van de basisondersteuning is de kwaliteit. Het bestuur van het samenwerkingsverband heeft omtrent de kwaliteit de volgende uitspraak gedaan: de scholen weten zelf en van elkaar welke ondersteuning er beschikbaar is en werken voortdurend aan hun handelingsbekwaamheid.

1.2.2 Basisplusondersteuning

Naast de bovenvermelde omschrijving van de basisondersteuning bieden de scholen meer mogelijkheden voor leerlingen met bepaalde, specifieke ondersteuningsbehoeften. Deze ondersteuning kan van school tot school verschillen.

Het is het beleid van het samenwerkingsverband om toe te groeien naar een zo groot mogelijke basisondersteuning. Dat betekent dat op afzienbare termijn het onderscheid tussen de wettelijk verplichte basisondersteuning en de op bijna alle scholen van het samenwerkingsverband geboden basisplusondersteuning zullen toegroeien naar een aanbod van basisondersteuning dat op alle scholen van het samenwerkingsverband gelijk zal zijn en belangrijk omvangrijker zal zijn dan de wettelijk voorgeschreven basisondersteuning.

1.2.3 Extra ondersteuning

Leerlingen voor wie de op de school geboden ondersteuning niet voldoende is, komen in aanmerking voor extra ondersteuning. Deze extra ondersteuning wordt aangeboden in de vorm van zogenaamde arrangementen. De basisondersteuning en de basisplusondersteuning worden uitgevoerd vanuit de middelen van de school, mogelijk aangevuld met de inzet van begeleiders passend onderwijs.

Arrangementen worden in overleg met ouders/ verzorgers door de school aangevraagd en worden door de Advies- en Toewijzingscommissie Voortgezet Onderwijs van het Samenwerkingsverband Noordelijke Drechtsteden (AT-VO) toegekend. De kosten van de arrangementen komen voor rekening van het samenwerkingsverband. Ook de verantwoordelijkheid van de arrangementen berust bij het samenwerkingsverband.

Er zijn twee arrangementen:

a. Arrangement op maat

Dit arrangement is gericht op de inzet van extra ondersteuning aan leerlingen met een onderwijs ondersteuningsvraag die de basis- en basisplus ondersteuning te boven gaat.

De Advies- en Toewijzingscommissie Voortgezet Onderwijs beslist op aanvragen voor een arrangement op maat vanuit de scholen.

b. Arrangement GOAL! (tijdelijke lesplaats)

GOAL! is de tijdelijke onderwijsopvang voorziening van het Samenwerkingsverband VO Noordelijke Drechtsteden en is gevestigd in Sliedrecht. GOAL! is bedoeld voor leerlingen in het Voortgezet Onderwijs waarvan de ondersteuningsvraag tijdelijk de mogelijkheden van de school overstijgen.

De Advies- en Toewijzingscommissie Voortgezet Onderwijs beoordeelt samen met de leerling, de ouders/ verzorgers en de school van herkomst welke vorm van opvang het best past en het beste resultaat kan opleveren.

GOAL! biedt verschillende mogelijkheden:

- preventie, onderzoek, observatie,
- deeltijdplaatsing,
- voltijdplaatsing,
- begeleiding bij terugplaatsing.

Voor meer informatie over deze mogelijkheden wordt verwezen naar de website

www.noordelijkedrechtsteden.nl

1.3 Evaluatie schoolondersteuningsprofielen

Een schoolondersteuningsprofiel is een levend document. Scholen ontwikkelen zich, vergroten hun ondersteuningsaanbod, worden deskundiger. Daarbij is het belangrijk om na te gaan of de door de school geboden ondersteuning en extra ondersteuning de gewenste effecten bieden. Het

referentiekader Passend Onderwijs biedt een aantal aanwijzingen die door de school kunnen worden gebruikt bij de evaluatie van het schoolondersteuningsprofiel:

De school:

- heeft zicht op de leerontwikkeling van alle leerlingen en werkt opbrengstgericht,
- werkt handelingsgericht en versterkt de handelingsbekwaamheid en competenties van haar personeel,
- neemt leerlingen zorgvuldig aan en draagt leerlingen zorgvuldig over,
- werkt samen met kernpartners aan een effectieve ondersteuningsstructuur,
- heeft verantwoordelijkheid van leerling, ouders, leraren en ondersteuners voor de ontwikkeling van de leerling vastgelegd,
- stelt jaarlijks de effectiviteit van de ondersteuning en begeleiding vast en
- heeft een ondersteuningsprofiel dat is opgenomen in het schoolplan.

1.4 Dekkend netwerk van voorzieningen

Eén van de wettelijke plichten van het samenwerkingsverband is het zorgen voor een dekkend netwerk van voorzieningen. Het geheel aan basis- en basisplusondersteuning en de extra ondersteuning, met inbegrip van onderwijsopvangvoorziening GOAL! en de scholen voor voortgezet speciaal onderwijs, vormt dit dekkend netwerk.

Waar nodig en waar mogelijk wordt gebruik gemaakt van voorzieningen buiten ons samenwerkingsverband.

2. Leerlingenzorg binnen het DevelsteinCollege

Vooraf:

Op de beveiligde portalen van de website van de school is de Zorgkaart te vinden, waarop de onderstaande informatie systematisch is weergegeven:

www.develsteincollege.nl

inloggen op het ouderportaal

ga naar: studietoelichting en vervolgens naar begeleiding

2.1 De eerste lijn (vakdocent, mentor en teamleider)

De vakdocent

De vakdocent verzorgt de vakgebonden begeleiding.

Vanuit het principe van het opbrengstgericht werken besteedt de docent in het bijzonder aandacht aan:

- het stellen van duidelijke doelen,
- het zich voortdurend bewust zijn van wat leerlingen moeten leren,
- het afstemmen van het onderwijs op wat (individuele) leerlingen nodig hebben om te presteren,
- het analyseren van problemen van leerlingen die de doelen niet halen,
- het jaarlijks nagaan hoe groepen leerlingen en de school als geheel presteren,
- het snel verbeteren als prestaties tegenvallen en
- het signaleren van sociaal-emotionele problemen.

Zowel de vakdocent als de mentor benaderen de leerling vanuit een pedagogisch optimisme: leerlingen voelen zich gekend en worden uitgedaagd tot het leveren van prestaties.

De mentor

De mentor is voor ouders/ verzorgers en leerlingen het belangrijkste aanspreekpunt binnen de school. De mentor is de eerste die vragen beantwoordt en problemen tracht op te lossen. De mentor houdt de ouders/ verzorgers zo

goed mogelijk op de hoogte van het functioneren van hun kind. Daarnaast vragen wij ouders via het webportaal ook zelf de resultaten, het opgegeven huiswerk en absentie van hun kind(eren) te volgen.

Brugklasleerlingen hebben, afhankelijk van de afdeling, wekelijks één of twee contacturen met hun mentor. Eén van de uren is een begeleidingsles waarin leerlingen klassikaal leren studeren. De mentor begeleidt ze daarnaast in hun functioneren als medeleerling. Het andere uur is een mentoruur. De mentor spreekt dan individueel, in kleine groepjes of klassikaal met de leerlingen.

Ook in de hogere klassen bewaakt de mentor de vorderingen en het welbevinden van de leerlingen en is de mentor het eerste aanspreekpunt voor leerlingen, collega's en ouders. Deze klassen hebben eveneens een mentoruur.

In het kader van de zorg is de mentor bij uitstek verantwoordelijk voor het tijdig signaleren van leerproblemen en opgroei- en opvoedproblemen. Waar nodig worden in overleg met begeleiders passend onderwijs en /of zorg coördinator(en) handelingsplannen opgesteld. De effecten van deze handelingsplannen worden periodiek geëvalueerd en waar nodig vindt bijstelling plaats.

Alle relevante informatie die betrekking heeft op aspecten van de basiszorg en op aspecten van de extra zorg worden vastgelegd in SOM. Ook de afspraken die in het kader van de handelingsplannen worden gemaakt en de conclusies uit de evaluaties worden in SOM vastgelegd en komen tijdens leerlingbesprekingen voortdurend aan de orde.

De teamleider

De teamleider is verantwoordelijk voor de dagelijkse gang van zaken in zijn onderwijsteam en geeft leiding aan de mentoren en aan de overige docenten die tot zijn team behoren. Hij volgt de resultaten en de sociaal-emotionele ontwikkeling van alle leerlingen van het team en overlegt met grote regelmaat met de mentoren, begeleiders en vakdocenten.

De teamleider coördineert de begeleiding van de leerlingen van zijn team. Ook neemt hij deel aan de vergaderingen van de oudercontactgroep van zijn team.

2.2 De tweede lijn (de zorgcoördinator, de leerlingbegeleider, de begeleider passend onderwijs, de remedial teacher, de individuele mentor en de decaan)

De zorgcoördinator

De zorgcoördinator is de persoon die de gehele zorg op en rond een school coördineert. De zorgcoördinator heeft als opdracht er voor te zorgen dat de juiste mate van zorg wordt geboden aan de juiste leerling. Dit kan soms zorg binnen een school zijn (counseling, extra begeleiding door de mentor, remedial teaching, faalangstraining e.d.) maar ook zorg buiten de school. De zorgcoördinator stelt (samen met betrokkenen) behandelplannen op en ziet er op toe dat de uitvoering van dit plan leidt tot de beoogde resultaten. De taakomschrijving van de zorgcoördinator is als bijlage toegevoegd. Binnen het DevelsteinCollege kennen we twee zorgcoördinatoren, waarvan een zich met name toelegt op de ondersteuning op sociaal-emotioneel gebied en de ander op het gebied van leerbelemmeringen ten gevolge van psychische en/ of fysieke beperkingen.

Taakafbakening:

- alle dyslexie-leerlingen worden verwezen naar remedial teaching,
- alle dyscalculie-leerlingen worden verwezen naar remedial teaching en
- alle leerlingen met een sociaal-emotionele problematiek, anderszins school-gerelateerde problematiek of leezorgvragen die leiden tot handelingsverlegenheid bij mentor en/of vakdocent worden verwezen naar het zorg ondersteuningsteam.

De zorgcoördinatoren stemmen op regelmatige basis de gegevens af van leerlingen die zowel voor sociaal-emotionele problematiek als voor extra onderwijshulpvraag begeleiding nodig hebben.

De leerlingbegeleider

De leerlingbegeleider helpt leerlingen met problemen op sociaal-emotioneel gebied.

In de brugklas (en in de overige vmbo-t-klassen) worden het zelfbeeld, de motivatie en het welbevinden van de leerling in kaart gebracht aan de hand van de SAQI (School Attitude Questionnaire Internet). Dit is een vragenlijst die informatie geeft over hoe een leerling de school ervaart. De SAQI meet de motivatie voor schoolvakken, de tevredenheid met school en het zelfvertrouwen.

Wanneer de uitslag van dit onderzoek daar aanleiding toe geeft, ontvangen de brugklasleerlingen een sociale vaardigheden- training (bof- of sova).

In de examenklassen wordt voor de leerlingen die daarvoor in aanmerking komen faalangstreductie training aangeboden.

De mentor (of in uitzonderingsgevallen de vakdocent) brengt de leerling in contact met de leerlingbegeleider als hij dat nodig acht. Gaat het initiatief van de leerling uit, dan wordt de mentor daarvan op de hoogte gebracht, tenzij de leerling een vertrouwelijk gesprek wil voeren met de leerlingbegeleider. Vanzelfsprekend kan ook de ouder het initiatief nemen.

De begeleider passend onderwijs

Ambulante begeleiding is een vorm van hulp door specialisten uit het speciaal onderwijs aan scholen voor regulier voortgezet onderwijs.

De gespecialiseerde begeleider passend onderwijs is zowel bekend met het cluster 3-(langdurig zieke kinderen) of cluster 4-onderwijs(leerlingen met een psychiatrische belemmering) en de problematiek die binnen dit cluster valt, als met het regulier onderwijs. De begeleider passend onderwijs richt zich op de totale ontwikkeling van de leerling en zijn relatie met de omgeving. De begeleider passend onderwijs ondersteunt de school bij de inrichting van passend onderwijs. De begeleider passend onderwijs ondersteunt de school in het opstellen van een onderwijsontwikkelingsperspectief (OPP) . Hierin worden afspraken over de in te zetten ondersteuning vastgelegd.

Begeleiders passend onderwijs houden zich bezig met leerlingen aan wie een arrangement is toegekend. Daarnaast ondersteunen zij ook individuele docenten en groepen docenten. Verder vervullen de begeleiders passend onderwijs een belangrijke rol bij het onderhouden van de contacten met de ouders/ verzorgers van de leerlingen met een arrangement.

De remedial teacher

De remedial teacher is gespecialiseerd in de hulp aan leerlingen met specifieke taal- of rekenproblemen.

De reteaching richt zich op:

- spelling (met name gericht op dyslexie),
- begrijpend lezen en
- rekenen (met name gericht op dyscalculie).

De remedial teachers werken volgens het rt-protocol (zie webportaal: regelingen en regelementen) waarin alle school-brede afspraken ten aanzien van dyscalculie en dyslexie zijn vastgelegd.

De individuele mentor

Aan leerlingen voor wie een arrangement is toegekend, kan een individuele mentor worden toegekend die zorgt voor individuele begeleiding bij de realisatie van de in het OPP gestelde doelen. Een individuele mentor wordt aan een leerling toegekend als er sprake is van een door de Advies- en Toewijzingscommissie Voortgezet Onderwijs toegekend arrangement Op Maat.

De decaan

De decaan (die de tweejarige cursus leerlingbegeleider/schooldecaan heeft gevolgd) begeleidt de leerlingen bij de keuze van een profiel of leerweg, het bijbehorende vakkenpakket en bij de keuze voor een vervolgopleiding. De decaan wordt daarbij ondersteund door de mentoren. Dankzij regelmatige contacten met vervolgopleidingen beschikt de decaan over uitgebreide informatie over het beroepenveld en kan de leerlingen helpen een passende keuze te maken voor een vervolgopleiding op niveau. De decaan maakt daarbij zoveel mogelijk gebruik van andere voorlichters, zowel binnen (ouders, oud-leerlingen) als buiten (in de vorm van workshops of speciale voorlichtingsavonden) de school.

Het ZOT (zorg ondersteuningsteam) en ZAT (zorg advies team)

Wekelijks komt het ZOT bijeen.

Aan de bijeenkomsten van het ZOT nemen deel:

- de zorgcoördinatoren,
- de begeleider passend onderwijs,
- de overige leerlingbegeleiders,
- de aan school verbonden schoolmaatschappelijk werker van Flexus Jeugdplein.
- Eenmaal in de twee weken schoolarts.

Wanneer er sprake is van een complexe problematiek, die de basispluszorg overstijgt wordt de leerling naar het Zorg Advies Team doorverwezen.

Aan dit overleg nemen, voor zover van toepassing, deel:

- (één van) de zorgcoördinatoren,
- de begeleider passend onderwijs,
- de betrokken leerlingbegeleider,
- de mentor
- de teamleider
- de aan school verbonden schoolmaatschappelijk werker,
- de schoolarts,
- de leerplichtambtenaar,
- een gedragswetenschapper en
- Een medewerker van het Centrum Jeugd en Gezin
- Een vertegenwoordiger van het Advies Toewijzingscommissie Voortgezet Onderwijs

De handelingsplannen en afspraken worden (in verband met de privacy van de leerling soms in zeer beknopte vorm) opgenomen in het leerlingvolgsysteem binnen SOM.

2.3 De derde lijn (de externe hulpverlening)

De derde lijn in de begeleiding van de leerling betreft het inschakelen van externe deskundigen als de cognitieve of de sociaal-emotionele ontwikkeling daartoe aanleiding geeft en de begeleidingsmogelijkheden van de school ontoereikend zijn.

Tot de derde lijn behoren:

- de leerplichtambtenaar van het Bureau Leerplicht en Voortijdig Schoolverlaten,
- de big-geregistreerde psycholoog die dyslexie- en dyscalculieverklaringen afgeeft,
- de Centra voor Jeugd en Gezin in Zwijndrecht en Hendrik-Ido-Ambacht,
- de vanuit de GGD Zuid Holland Zuid aan de school toegewezen schoolarts,
- de wijkagent van de politie Zuid Holland Zuid,
- ondersteuning in de vorm van begeleiders passend onderwijs vanuit het samenwerkingsverband en
- ondersteuning van deskundigen vanuit cluster I (visuele beperkingen) en II (gehoor-, taal- en spraakbelemmeringen)

2.4 De overlegstructuur binnen de school ten aanzien van de zorg voor leerlingen

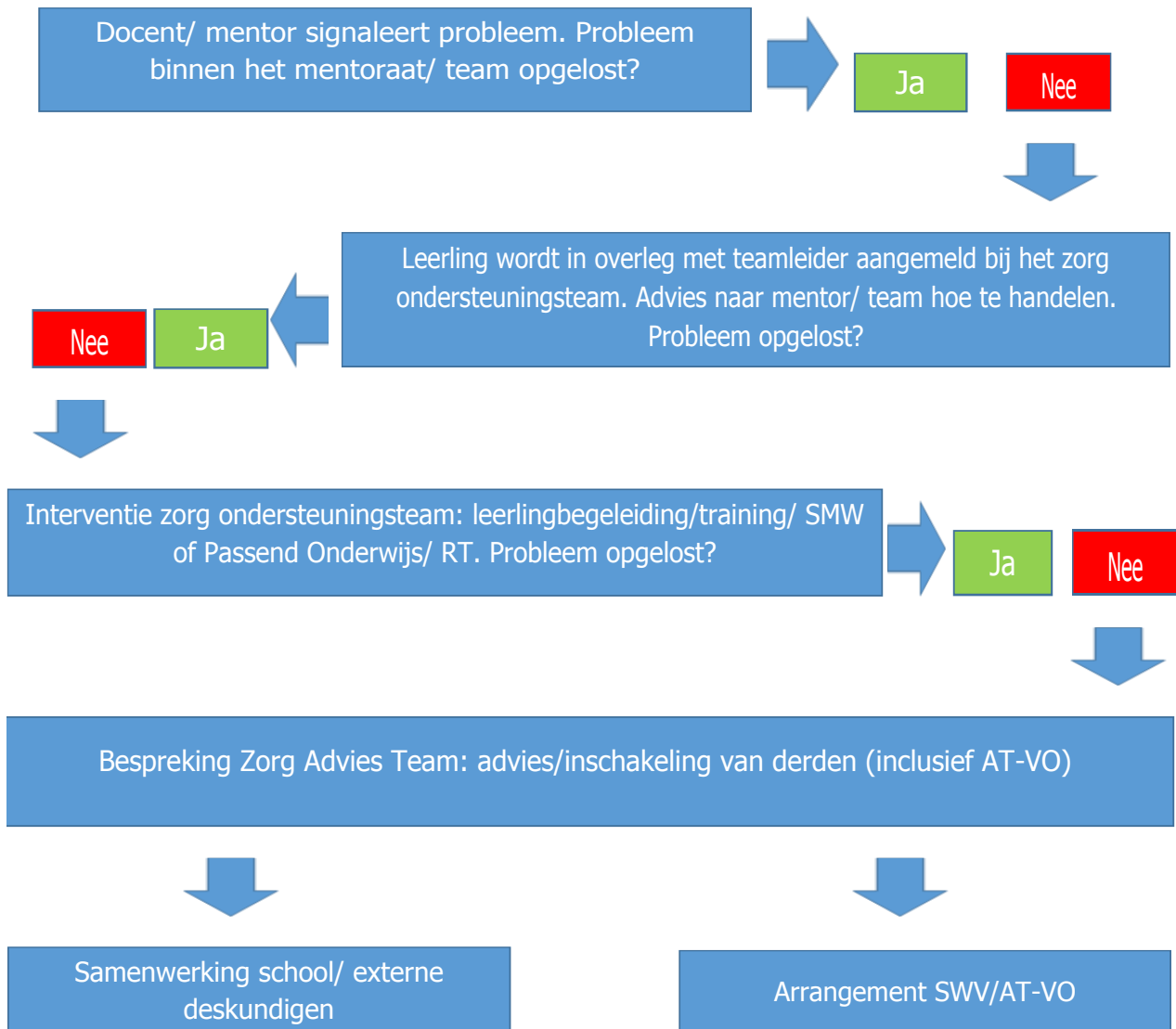
De vorderingen en de ontwikkeling van de leerlingen worden besproken in:

- de vergaderingen van het kernteam,
- de leerlingenbesprekingen,
- de adviseringsvergaderingen,
- het overleg teamleider-mentor en
- de vergaderingen van het zorg ondersteuningsteam.

De ouders/ verzorgers worden onmiddellijk op de hoogte gesteld wanneer deze overleggen bijzonderheden ten aanzien van de vorderingen en/of de ontwikkeling van hun kind geven. Het initiatief voor dit op de hoogte stellen ligt bij de mentor.

De ouders/ verzorgers worden bovendien twee of driemaal per jaar uitgenodigd voor mentoren- en vakdocentensprekavonden.

Schematisch ziet de zorg er als volgt uit:

- Zie bijlage 2 voor een overzicht van de interventies op het gebied van zorg voor het schooljaar 2015-16

3. Professionele momenten in het kader van Passend Onderwijs

Inleiding

Op verschillende momenten in de schoolloopbaan van een leerling worden besluiten genomen over de ontwikkeling van een leerling. School, ouders/ verzorgers en leerling zijn hier allen nauw bij betrokken. Een heldere structuur van deze momenten voorkomt dat belangrijke besluiten over leerlingen te snel of te weinig doordacht worden genomen. Tijdens deze professionele momenten wordt besproken hoe de ontwikkeling van een leerling verloopt en hoe het onderwijs aan deze leerling het best kan worden georganiseerd. In deze beslismomenten worden onderwijsdoelen voor leerlingen in kaart gebracht en voorzien van passende ondersteuning. Een structuur van beslismomenten waarbij de vraag wat goed

en passend onderwijs is, centraal staat, draagt bij aan een leeromgeving die de ontwikkeling van leerlingen stimuleert en gedragsproblemen voorkomt.

Er wordt een aantal belangrijke professionele momenten onderscheiden. Het betreft zowel momenten van overleg, afweging, gevolgd door handelingen, als overgangen van de ene vorm van onderwijs naar een andere vorm van onderwijs:

1. De toelating. Kan de school de leerling bieden wat hij/zij nodig heeft?
2. De leerlingbespreking. Biedt deze klas/docent/team de leerling wat hij/zij nodig heeft?
3. De bespreking in het zorg ondersteuningsteam Welke specifieke expertise is nodig om het onderwijs af te stemmen op de onderwijs ondersteuningsbehoefte van de leerling?
4. De bespreking in het zorg adviesteam. Wat kunnen de kern- en ketenpartners bijdragen aan de onderwijs ondersteuningsbehoefte van de leerling?
5. Van voortgezet onderwijs naar een bovenschools arrangement (GOAL! of voortgezet speciaal onderwijs).
6. Van voortgezet onderwijs naar een vorm van regulier vervolgonderwijs.

Professioneel moment 1. De toelating

Het doel van dit moment is helder te krijgen op welke wijze de leerling zich tot nu toe heeft ontwikkeld en of de leerling op de school geplaatst kan worden. Er wordt een zo compleet mogelijk beeld van de leerling gevormd op basis van de intakegegevens. Centraal staat de vraag wat deze leerling nodig heeft. Wat is de onderwijs ondersteuningsbehoefte van de leerling? Wat kan de school bieden?

Als er sprake is van een bijzondere hulpvraag zal er voor de toelating van de leerling altijd contact te hebben met ouders en leerling en waar nodig warme overdracht met de basisschool.

Betrokkenen

Zorgcoördinatoren, plaatsingscommissie en de leerling en zijn/haar ouders. De teamleider is verantwoordelijk.

Vragen die rondom dit moment aan de orde kunnen komen

- Hoe is de ontwikkeling van deze leerling verlopen en op welke manier kan de school deze ontwikkeling het beste stimuleren?
- In welke leerweg hoort deze leerling thuis?
- Hoe kan de school aansluiten bij de mogelijkheden van de leerling? Wat is de onderwijsbehoefte van de leerling?
- Welke vragen zijn er voor de leerling en de ouders en hoe kunnen school, ouders en leerling van meet af aan verantwoordelijkheden delen?

Professioneel moment 2. De leerlingbespreking

Het doel van de leerlingbespreking is om die leerlingen te bespreken die stagneren in hun ontwikkeling. Tijdens de leerlingbespreking worden de leerlingen besproken die door meerdere docenten als een 'zorgleerling' omschreven worden. Deze signalering heeft voor de bespreking plaats gevonden. Het kan gaan over gedrag en/of over leerprestaties van de leerling.

Op basis van de hulpvraag van de leerling spreekt het team over gerichte ondersteuning aan deze leerling. Hier kan ook een hulpvraag voor de hele klas uit naar voren komen (gericht op klassenmanagement of klimaat).

Bij de leerling besprekingen zijn de docenten die lesgeven aan de groep/klas zoveel als mogelijk aanwezig. De leerlingbespreking beperkt zich tot een klein aantal leerlingen.

Betrokkenen

Eerst verantwoordelijke is de mentor, hij werkt samen met de teamleider en waar nodig de zorgcoördinator.

De mentor onderhoudt het contact met de leerling en diens ouders.

Stappen rondom de leerlingbesprekingen:

- Signaleren: de mentor krijgt van ouders of vanuit school signalen dat het niet goed gaat.
- Onderzoeken: de mentor onderzoekt de achtergrond van de signalen. (analyseren en verbreden)
- Bespreken: de mentor brengt de leerling in de leerlingbespreking; in die leerlingbespreking worden in het handelingsplan heldere afspraken en verantwoordelijkheden vastgelegd.
- Uitvoeren en bewaken: de mentor/de teamleider/zorgcoördinator ziet toe op de uitvoering van de afspraken.
- Evalueren: de mentor/de teamleider/ de zorgcoördinator evalueert de effecten met de overige betrokkenen.

Wat zit er in het dossier?

Voor de leerlingbespreking:

- Een samenvatting van de signalering, geformuleerd in waarneembaar gedrag.
- Relevante andere gegevens (testgegevens, eerdere signalen, eerdere acties ...).
- Zo nodig: samenvatting gesprekverslag gesprek met leerling en/of de ouders.

Na de leerlingbespreking:

- De actiepunten die afgesproken zijn (wie, wat, wanneer, enz.).
- Gespreksaantekeningen van de gesprekken en afspraken met ouders, leerplicht en andere betrokkenen.

Na de evaluatie van het eerste handelingsplan ook:

- De evaluatiegegevens.
- Aantekeningen van de gesprekken en afspraken met ouders en eventuele anderen.
- Zo nodig een nieuwe actie, een 'update' van het handelingsplan of een geheel nieuw handelingsplan.

Alle relevante informatie wordt steeds digitaal opgeslagen in SOM.

Professioneel moment 3. De bespreking in het Zorg OndersteuningsTeam

Het doel van deze momenten is de hulpvraag van het team en leerling te verhelderen, passend onderwijs mogelijk te maken en de ontwikkeling van de leerling te waarborgen aan de hand van handelingsgerichte adviezen voor het onderwijs. De onderwijsvraag staat hier centraal. De onderwijs ondersteuningsbehoefte is veelal duidelijk, maar het team kan hier niet direct een antwoord op geven en vraagt het zorg ondersteuningsteam om advies.

Betrokkenen

Verantwoordelijk zijn de zorgcoördinator, de zorgteamleden, de mentor en de kernteamleider. De mentor houdt de regie over de te bespreken leerling, koppelt terug naar het kernteam/ouders en houdt het leerlingvolgsysteem bij. De coördinator bewaakt de afspraken en acties.

Vragen die rondom dit moment aan de orde kunnen komen

- De leerling is heel vaak afwezig en zijn ouders geven aan dat hij niet naar school meer wil. We hebben al vaak met ze gepraat maar we komen er niet uit. Op welke wijze kunnen we de ouders erbij betrekken?
- De leerling wordt steeds uit de les verwijderd. Kan iemand meekijken wat er gebeurt?
- Er zijn zorgen over de voortgang in de ontwikkeling van de leerling, ondanks allerlei interventies van het team. Wat kunnen we anders doen?
- De sfeer in de groep is niet veilig. Kan iemand observeren en tips voor verbetering geven?
- De thuissituatie is onrustig. De leerling heeft op school een rustig plekje nodig om huiswerk te maken. Hoe kunnen we dit organiseren?
- Deze leerling weigert zich te voegen naar de regels van de school. Wat kunnen we hier aan doen?
- De leerling heeft heel veel moeite met proefwerken en is erg gespannen. Is een faalangstraining iets voor hem/haar?

Professioneel moment 4 . De bespreking in het Zorg AdviesTeam

Indien het zorg ondersteuningsteam tot de conclusie komt dat er naast een onderwijshulpvraag ook sprake is van een zorgvraag wordt de verbinding met het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) gelegd. Het ondersteuningsteam zoekt en/of biedt de leerling de geschikte hulpverlening en onderhoudt contact hierover met externen.

De ouders/ verzorgers en de leerling worden betrokken bij het overleg van het ZAT en zijn hierbij zo mogelijk aanwezig. Dit geldt ook voor de evaluatiebijeenkomst. Tijdens het overleg van het ZAT is de onderwijs ondersteuningsbehoefte van de leerling mede uitgangspunt van het gesprek over de leerling.

Betrokkenen

De zorgcoördinatoren, de leerplichtambtenaar, de politie, schoolmaatschappelijk werker, de schoolverpleegkundige, de begeleider passend onderwijs, de CJG-medewerker, de mentor en de kernteamleider. De mentor houdt de regie over de te bespreken leerling, koppelt terug naar het kernteam/ouders en houdt het leerlingvolgsysteem bij. De coördinator bewaakt de afspraken en acties.

Vragen die rondom dit moment aan de orde kunnen komen

- Onze leerling komt al een tijd niet naar school. Leerplicht is ingeschakeld. Wat kunnen we doen?
- We hebben het vermoeden dat deze leerling wordt verwaarloosd. Wat kunnen we doen. Is er iets over bekend bij andere instanties?
- Het gedrag van deze leerling loopt zo uit de hand dat hij een gevaar vormt voor zichzelf en/of zijn omgeving. De grenzen van de school zijn bereikt. Is GOAL! gecombineerd met jeugdhulpverlening een optie?
- Deze leerling gaat het examen niet halen en heeft geen andere school. Wel hangt hij dag en nacht op straat. Weet de politie hiervan?

Professioneel moment 5. De toewijzing van een boven schools arrangement

De leerling met een onderwijs ondersteuningsbehoefte die de basis- en basispluzorg van de school overstijgt, wordt door de school aangemeld bij de Advies- en Toewijzingscommissie Voortgezet Onderwijs (AT-VO). Het doel van dit moment is de onderwijshulpvraag van de school en leerling te verhelderen, de ontwikkeling van de leerling te waarborgen door handelingsgerichte adviezen voor het

onderwijs en de leerlingbegeleiding en passend onderwijs in de vorm van arrangementen te realiseren.

Op dit moment bereidt de AT-VO de volgende processen voor:

- de indicaties voor leerwegondersteunend onderwijs en praktijkonderwijs,
- het toekennen van de binnenschoolse arrangementen (Op Maat),
- het toekennen van buitenschoolse arrangementen (GOAL!) en
- de toelaatbaarheidsverklaringen voor het voortgezet speciaal onderwijs, cluster 3 en 4.

Overige taken van de AT-VO zijn:

- de advisering van de scholen over aanbod, aanpak leerlingen.
- het onderhouden van contacten met de CJG's, wijk- en preventieteam, leerplicht, e.d., opdat onderwijs- en zorgarrangementen sporen.

Wanneer de hulpvraag in het bijzonder is gericht op hulpverlening voor de leerling of het gezin en er geen onderwijshulpvraag is, wordt terugverwezen naar professioneel moment 4 of het aanbod van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) van de gemeente waar de leerling woonachtig is.

De ouders/ verzorgers en de leerling worden betrokken bij het proces m.b.t. (het aanvragen van) een boven schoolse arrangement.

Professioneel moment 6. De overstap van vo naar een vervolgopleiding

Niet alle leerlingen maken vanzelfsprekend de overstap van het voortgezet onderwijs naar een vervolgopleiding. Een deel van de leerlingen heeft behoefte aan extra ondersteuning bij de keuze van een vervolgopleiding en heeft behoefte aan een begeleide (warme) overdracht. Het doel van dit professionele moment is het in kaart brengen van de risicofactoren bij deze leerlingen, deze te vertalen naar onderwijsbehoeften en acties en deze vervolgens warm over te dragen aan de vervolgopleiding.

Betrokkenen

Betrokkenen zijn de mentor, de decaan, de zorgcoördinator en de teamleiders van het voortgezet onderwijs, de medewerker van de ontvangende instelling (zorgcoördinator en/of studieloopbaanbegeleider en/of bureau studie en handicap) en het schoolloopbaanteam.

Voor de leerling die extra ondersteuning nodig heeft, bespreekt de zorgcoördinator met de teamleider en de decaan wat de specifieke onderwijs ondersteuningsbehoefte van de leerling is en welke ondersteuning, door wie, voor of tijdens de overstap geboden kan worden. Zo nodig wordt de leerling in de leerlingbespreking besproken. De leerling zelf en de ouders zijn voor een deel de dragers van belangrijke informatie. Zeker voor de ontvangende vervolgopleiding is dit van groot belang. De medewerker(s) van de vervolgopleiding bepalen wie in de organisatie ontvanger van de informatie is en wie, welke actie moet ondernemen. Het schoolloopbaanteam begeleidt de overstap en bemiddelt bij het doorgeven van informatie. Een belangrijke taak voor dit team is vergroting van het bewustzijn bij de leerling inzake zijn/haar eigen ondersteuningsvraag, indien nodig.

Vragen die rondom dit moment aan de orde kunnen komen

- Welke leerling heeft behoefte aan extra ondersteuning?
- Heeft de leerling voldoende loopbaancompetenties?
- Welke ondersteuning kan de leerling helpen een 'duurzame' keuze te maken en wie kan deze ondersteuning bieden?
- Wat is de onderwijs ondersteuningsbehoefte van de leerling?
- Wat moet de vervolgopleiding weten om de leerling goed te ontvangen, onderwijs te verzorgen en te begeleiden?
- Welke informatie mogen wij wél en welke mogen wij niet overdragen (privacywetgeving)?
- Hoe krijgen we de noodzakelijke informatie bij de vervolgopleiding?

- Wat is de rol van de ouders/ verzorgers bij de overstap en (warme) overdracht?
- Wie zal de leerling op de vervolgopleiding ontvangen en welke informatie heeft men daar nodig om de begeleiding van de leerling goed over te nemen?

Bijlage 1: mentoraat

Iedere docent van het DevelsteinCollege kan mentor zijn. Een mentor is een docent die beschikt over pedagogische kwaliteiten die hem in staat stellen een goede mentor te zijn.

Wat wordt er verwacht van de mentoren?

In het mentoraat spelen veel partijen een rol. Naast de ouders/verzorgers, de leerlingen en de mentor zijn er ook nog docenten, de leerlingbegeleider, de decaan, de teamleider en mogelijke externe contacten. Van iedereen wordt een actieve rol verwacht, met name wanneer het gaat om:

- het leggen van contact,
- het doorgeven van informatie en
- het vragen om informatie.

Het signaleren en het aan elkaar doorgeven van dat signaal is van cruciaal belang. Niet in afwachting van een reactie van de ander, maar proactief in het belang van de leerlingen.

Net als leerlingen en docenten verschillen mentoren van elkaar. In onze missie staat dat verschillen niet alleen erkend, maar juist gewaardeerd worden. Het is goed dat mentoren verschillend zijn. De opleidingen vwo, havo en vmbo verschillen ook van elkaar. De leerjaren zijn evenmin gelijk. Rekening houdend met die verschillen betekent dat dat niet elke mentor voor elk leerjaar in elke afdeling geschikt hoeft te zijn.

Niet alleen de mentoren zijn verschillend, ook de invulling van het mentoraat is per afdeling en zelfs per leerjaar verschillend. Deze schema's maken dat inzichtelijk.

VWO	Steun en toeverlaat	Coach	Toezicht-houdende coach	Studiebegeleider	Loopbaanoriëntatie	Loopbaanbegeleiding
1	✓					
2	✓					
3		✓		✓	✓	
4		✓		✓	✓	
5			✓	✓	✓	
6			✓	✓		✓

HAVO	Steun en toeverlaat	Coach	Studiebegeleider	Loopbaanoriëntatie	Loopbaanbegeleiding
1	✓				
2	✓				
3		✓	✓	✓	
4		✓	✓	✓	
5		✓	✓		✓

VMBO	Steun en toeverlaat	Coach	Studiebegeleider	Loopbaanoriëntatie	Loopbaanbegeleiding
1	✓				
2	✓			✓	
3		✓	✓	✓	
4		✓	✓	✓	✓

Wat houden de diverse mentorrollen in?

Steun en toeverlaat

Om de overstap van het basisonderwijs naar het voortgezet onderwijs te vergemakkelijken, is de mentor de steun en toeverlaat van de leerlingen van zijn klas. Hij vervult op bescheiden wijze – hij ziet ze immers niet elke dag, laat staan elk moment van de dag – de rol van de leerkracht van groep acht. Hij begeleidt de leerlingen bij het leren leren, het leren kiezen en op sociaal emotioneel gebied, inclusief het groepsproces. Hij volgt ze en houdt ze goed in de gaten. Afhankelijk van de leerlingen, de mentor en de omstandigheden zal de mentor in de vwo-brugklassen gaande het jaar wat meer afstand nemen, daar waar dat mogelijk is om de zelfverantwoordelijkheid van de leerlingen te laten groeien.

Coach

In deze rol gaat het om het welbevinden van de leerlingen. Een coach begeleidt de leerlingen, maar bewaart ook een zekere afstand. Afhankelijk van de leeftijd en de individuele competenties van de leerlingen groeit die afstand met als doel om de zelfverantwoordelijkheid van de leerlingen verder te laten groeien. Uiteindelijk zal de coach in met name het vijfde en zesde leerjaar er voor een aantal leerlingen altijd zijn wanneer de leerlingen hem nodig hebben, maar ligt het eerste initiatief bij de leerlingen.

Studiebegeleider

In deze rol gaat het om het sturen op de studieresultaten; eraan bijdragen dat leerlingen het maximale uit zichzelf proberen te halen. In leerbelemmerend gedrag – denk aan ziekte, spijbelen en wangedrag – spelen naast de mentor en de leerling ook de ouders/verzorgers een belangrijke rol waarbij van alle drie een proactieve houding verwacht wordt.

Ook hierin zit met het groeien van de zelfverantwoordelijkheid van de leerling een kanteling, met name als het gaat om de (proactieve) houding van de leerling en het er bij betrekken van de ouders/verzorgers. De eerste leerjaren worden de ouders/verzorgers er direct bij betrokken. In de laatste leerjaren gebeurt dat alleen als de leerling de verantwoordelijkheid uit de weg gaat. In de jaren daar tussenin kantelt dat proces.

Loopbaanoriëntatie en loopbaanbegeleider

Hierbij gaat het om het leren kiezen. Wat zijn de mogelijkheden van de leerling zelf en welke studiemogelijkheden zijn er voor hem? Het gaat om procesbegeleiding – en dus niet inhoudelijk – en het toezicht op het ondernemen van allerlei loopbaan oriënterende activiteiten en het fiatteren daarvan.

Relaties mentoren

Welke rol heeft de mentor ten opzichte van de leerlingen, de ouders/verzorgers, de andere docenten, de decanen, de leerlingbegeleiders, de teamleiders en mogelijke externe contacten en welke verwachtingen volgen daaruit?

Leerling

Voor de leerlingen is hun mentor het eerste aanspreekpunt in de school. Of het nu gaat om het leren leren, het leren kiezen, sociaal emotioneel gebied of het groepsproces, de leerling richt zich in eerste instantie tot de mentor. Wanneer verwijst de mentor door?

Doorverwijzen bij	naar .....
inhoudelijke zaken betreffende loopbaanoriëntatie	decaan
studiebegeleiding of vakinhoudelijke problemen	peer support, de begeleidingslessen, de vakdocent of de leerlingbegeleider.
het mentoraat overstijgende sociaal emotionele problemen, faalangst, veelvuldig pestgedrag	leerlingbegeleider

Ouders/verzorgers

Ook voor de ouders/verzorgers is de mentor het eerste aanspreekpunt in de school. De mentor verwijst de ouders/verzorgers door indien ...

Doorverwijzen bij	naar .....
inhoudelijke zaken betreffende loopbaanoriëntatie	decaan
vakinhoudelijke problemen	vakdocent, begeleidingslessen of peer support
studiebegeleiding	peer support of de leerlingbegeleider
het mentoraat overstijgende sociaal emotionele problemen, faalangst, veelvuldig pestgedrag	leerlingbegeleider
aanvragen verlof, lesuitval, spijbelen of sancties	teamleider

Andere docenten

De mentor houdt de docenten die aan zijn mentorklas les geven op de hoogte van relevante informatie over zijn leerlingen. De docenten zorgen ervoor dat de mentor tijdig op de hoogte is van de resultaten en van opvallend gedrag van leerlingen in zijn mentorklas.

Bijlage 2: interventies leerlingenzorg DevelsteinCollege 2015-2016.

Sociaal- emotioneel	niveau	Leerproces/ leerbelemmering
<ul style="list-style-type: none"> • Mentoraat: Mentoruur Mentorgesprekken • Oudergesprekken • SAQI • Rots en Water klassikaal • Leerling bespreking 	Basis	<ul style="list-style-type: none"> • Mentoraat: Studievaardigheden • Handelingsadviezen docenten • Leerling bespreking • Afspraken team • Signaleringstoetsen • Cito VAS • vak begeleiding
<ul style="list-style-type: none"> • Rots en Water gespecialiseerd • SOVA- training • Faalangstraining • Individuele leerlingbegeleiding • Observatie in de klas • Handelingsadviezen docenten 	Basisplus	<ul style="list-style-type: none"> • Remedial Teaching • Check in Check out (pilot) • Programma Hulp bij Leerstrategieën (pilot) • Dyslexiebeleidsplan. • Dyslexie- en dyscalculiescreening • Observatie in de klas • Handelingsadviezen docenten
	Arrangement	<ul style="list-style-type: none"> • Individuele mentor • Ondersteuningsklas